

Region Midtjylland

**Ombygning på Intensiv Terapi Afsnit og Observationsafsnittet
på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus**

Bilag

**til Regionsrådets møde
den 24. oktober 2007**

Punkt nr. 13

Uddybning vedr. ombygningen af Intensiv Terapi Afsnit og Observationsafsnittet på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus (udsat sag på FU mødet den 9. okt. 2007.)

Der blev rejst spørgsmål på Forretningsudvalgsmødet den 9. oktober 2007 i forbindelse med en indstillet anlægsbevilling til ombygning af Intensiv Terapi Afsnit (ITA) og Observationsafsnittet (OBS) på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus. Samtidig har Venstre i Regionsrådet sendt en række spørgsmål. Nærværende notat uddyber på den baggrund anlægssagen.

1. Vedr. karakteren af Arbejdstilsynets påbud

Det er Arbejdstilsynets vurdering, at sengestuerne på ITA på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus ikke er dimensioneret til det arbejde, der foregår. Arbejdstilsynet har derfor udstedt et påbud, som oprindeligt skulle efterkommes senest den 3. oktober 2005.

Arbejdstilsynets vurdering af sagen lyder som følgende (indgår i påbudets dokument af 8. april 2005, side 5):

"De fremsendte høringssvar giver ikke anledning til en ændret vurdering. Det er Arbejdstilsynets vurdering, at sengestuerne ikke er dimensioneret til det arbejde, der foregår. På grund af sengestuernes størrelse og indretning opstår der under arbejdet mange akavede arbejdsstillinger med foroverbøjning og vredet/roteret ryg. Det er specielt arme, skuldre og ryg, der belastes under arbejdet, og der er på kortere eller længere sigt risiko for skader og nedslidning på bevægeapparatet."

Påbuddet lyder som følgende, (indgår i påbudets dokument af 8. april 2005, side 5):

"Det påbydes derfor virksomheden at træffe effektive foranstaltninger, således at gulvarealet og rumindholdet på sengestuerne tilpasses det arbejde, der foregår i rummet, og således at alle funktioner, der er forbundet med arbejdet kan udføres med forsvarlige arbejdsstillinger og bevægelser. Påbuddet skal efterkommes senest mandag den 3. oktober 2005. Hvis påbuddet ikke efterkommes inden fristen, vil der normalt blive indgivet politianmeldelse eller fremsendt administrativt bødeforelæg."

Efter længere forhandlinger med Arbejdstilsynet er fristen for efterlevelse af påbuddet blevet forlænget til 1. maj 2008. På den baggrund vurderes det ikke at være realistisk at indgå en aftale med Arbejdstilsynet om, at man med bedre bemanning til afdelingen i en overgangsperiode kan undgå det meddelte påbud.

Sagens akter	Dato	Frist
Arbejdstilsynet udfører tilsynet på ITA	21. dec. 2004	
Arbejdstilsynet fremsender afgørelser i høring	28. jan. 2005	
Århus Sygehus fremsender høringssvar til Arbejdstilsynet:	31.marts 2005	
Arbejdstilsynet fremsender påbud til Århus Amt med følgeskrivelse til Århus Sygehus, høringssvarerne er indarbejdet i påbudet.	8. april 2005	Den 3. okt. 2005.
Afholdelse af møde mellem arbejdsmiljøkoordinator/ergonomisk konsulent fra Århus Sygehus og tilsynsførende fra Arbejdstilsynet. <i>Der blev fremlagt to løsningsmodeller, der begge vurderes fornuftige i forhold til et arbejdsmiljø perspektiv.</i>	7. juli 2005	
Århus Sygehus fremsender anmodning om udsættelse af påbud til Arbejdstilsynet: <i>Der anmodes om en fristforlængelse til efteråret 2010, eller om udsættelse om hvornår og hvordan påbudet kan efterkommes til juni 2006. Samtidig fremsendes to modelforslag (<u>model 1</u>: udvidelse i nuværende rammer og dermed færre senge til ca. 10 mio. kr., <u>model 2</u>: rokade med afd. E5 med mulighed for udvidelse af antal senge til ca. 14. mio. kr.)</i>	13. sep. 2005	
Svar fra Arbejdstilsynet: <i>Arbejdstilsynet afviser en fristforlængelse. Der udtrykkes dog forståelse for hospitalets problemer, og hospitalet henvises til at fremsende en ansøgning om fristforlængelse.</i>		
Afholdelse af møde mellem Arbejdstilsynet og Århus Amt/Århus Sygehus. <i>På mødet konkluderes det, at Århus Amt enten kan anke afslaget, anke afslaget på fristforlængelse af handlingsplanen til sommer 2006 eller anmode om en fristforlængelse på 2½ år.</i>	17. nov. 2005	
Behandling af sagen i Århus Amts Økonomiudvalg	2. jan. 2006	
Brev fra direktør Leif Vestergaard Pedersen (Århus Amt) til Arbejdstilsynet, ansøgning om fristforlængelse på 2½ år, dvs. ny efterlevelsfrist til 1. maj 2008.	5. jan. 2006	
Svar fra Arbejdstilsynet med godkendelse af anmodning om udsættelse af fristen med 2½ år.		Ny frist 1. maj 2008
Direktør for Århus Sygehus fremsender en status vedr. sagen til Arbejdstilsynet. <i>Arbejdstilsynet oplyses om at Respirationscenter Vest (RCV) flyttes til Skejby for at give tilstrækkelig plads til imødekomme af påbudet. Århus Sygehus anmoder om udsættelse af efterlevelse af påbudet til den 1. februar 2009.</i>	4. april 2007	

På mødet med Arbejdstilsynet den 17. november 2005 fastslog Arbejdstilsynet, at det ikke var muligt at forlænge efterlevelsfristen. Som det fremgår af oversigten har Århus Amt forsøgt at få udskudt efterlevelsfristen indtil erstatningsbyggeriet i Skejby er klart. Dette har Arbejdstilsynet ikke ville acceptere. På den baggrund har Århus Amts økonomiudvalg drøftet om

man skulle anke afslaget på fristforlængelsen, anke afslaget på fristforlængelsen for handlingsplanen eller anmode om en fristforlængelse for udbedring på 2½ år. Økonomiudvalget valgte det sidste, hvilket ligger til grund for anmodningen om en efterlevelsfrist på 2½ år. Der er på nuværende tidspunkt ikke modtaget nogen tilbagemelding fra Arbejdstilsynet vedr. den på ny fremsendte anmodning om fristforlængelse til den 1. februar 2009. Hermed er den gældende efterlevelsfrist **den 1. maj 2008**.

Udflytningen af Respirationscenter Vest (RCV) forventes udført i september 2008. Det bemærkes at Regionsrådet senere får en selvstændig sag om udflytning af RCV. Hermed starter det samlede projekt op med etablering af nyt observationsafsnit i RCV's nuværende lokaler. Arbejdet forventes at starte i september 2008 og slutte pr. 1. april 2009 (projektets fase 1). Ombygningen af det nuværende observationsafsnit til placering af første del af ITA (projektets fase 2) forventes igangsat i april 2009 og afsluttes september 2009. Udførelse af anden del af ITA forventes opstartet den 22. september 2009 og afsluttet 31. marts 2010. Hermed er der med den nuværende tidsplan ikke muligt at efterleve arbejdsmiljøpåbudet inden den 1. maj 2008.

Den foreløbige tidsplan for Det Nye Universitetshospital i Århus (DNU) er, at de første afdelinger, som en del af Etape 1, vil være flyttet ud til DNU og klar til brug i 2014. Der vil således mindst være 4-5 år imellem, at ombygningen af ITA og OBS er færdig, og de første afdelinger på DNU kan ibrugtages. Det skal dog pointeres, at man ikke man sikkerhed kan vide, om intensivafdelingerne kan flyttes ud fra 2014, hvorfor en intensivkapacitet derfor kan blive nødvendig at fastholde på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus længere end til 2014.

Inddragelse af Observationsafsnittet i projektet.

Med hensyn til forventede arbejdsmiljøproblemer og forventede efterfølgende påbud på OBS vurderer arbejdsmiljøkoordinatoren på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, at arbejdsmiljølovgivningen ikke er overholdt. Dette begrundes i pladsmangel ved sengene og i gangarealet. Der foreligger målinger af afstand i relation til Arbejdstilsynets krav i forhold til personalets arbejdsforhold. Vurderingen baserer sig på arbejdsmiljøkoordinatorens vurdering. For at være helt sikre på, at der vil komme et påbud, skal Arbejdstilsynet selv vurdere forholdene på Observationsafsnittet.

2. Hvorfor koster renoveringen 26.000 kr./ m²?

Projektet er omfattende og komplekst og kræver derfor deltagelse af rådgiver over hele projektets forløb. Samtidig skal der over hele processen tages hensyn til den almindelige drift og hermed størst mulig hensynstagen til de indlagte patienter. Ved at inddele projektet i tre byggefaser er dette muligt. Det medfører dog, at ombygningen ikke kan være i gang i alle berørte lokaler på samme tid, hvilket har konsekvenser for projektets tidsplan og projektets økonomi. Desuden er ombygning af ældre byggeri dyrere.

I projektet indgår etablering af en rampe, hvilket ikke indgik i det oprindelige projektudkast, der blev fremlagt til Arbejdstilsynet den 7. juli 2005, hvor observationsafsnittet ikke var en del af anlægsprojektet. Etableringen af rampen vurderes at være på samme udgiftsniveau, som etablering af en elevator, hvilket er nødvendigt for at kunne afvikle transporten af patienterne mellem den kirurgiske operationsgang og observationsafsnittet, der flyttes til stueetagen. Endelig er der i projektet indregnet 10 % til uforudsete udgifter.

OBS: Til Forretningsudvalgsmødet den 23. oktober 2007 vil der blive udleveret materiale, der yderligere uddyber kvadratmeterprisen på ombygningen.

Merudgift pr. patient?

Det er vanskeligt præcis at sætte tal på, hvilken merudgift pr. patient ombygningen på ITA og OBS vil medføre. Datagrundlaget i nedenstående tabel er for 2004, hvilket derfor skal læses med forbehold. Det vurderes, at patientgrundlaget i dag er højere. Nedenfor fremgår antallet af patienter på hhv. ITA og OBS i 2004.

Datagrundlag 2004			
Antal patienter på ITA	840	Antal sengedøgn ITA	4240
Antal patienter fra ITA som placeres på Observationsafsnittet OBS pga. pladsproblemer	259	Antal sengedøgn ITA patienter på OBS	478
Antal patienter i alt ITA	1.099	Antal sengedøgn i alt ITA	4.718

For OBS kommer der dagligt ca. 20-30 patienter til opvågning.

3. Hvilke alternative modeller har været overvejet?

Forslag præsenteret for Arbejdstilsynet

En flytning af ITA til Århus Universitetshospital, Skejby er blevet undersøgt. Det viste sig ikke muligt at flytte ITA til Skejby og samtidig fastholde operationsafsnit på Århus Sygehus. Der vil indtil udflytning af næsten hele hospitalet til DNU være behov for ITA's funktion på Århus Sygehus. En flytning af ITA kunne hermed ikke iværksættes uden parallelt at flytte en væsentlig andel af de kirurgiske afsnit til Skejby Sygehus. En sådan løsning er ikke mulig, idet planerne for udflytning af Århus Sygehus til DNU ikke er endelig fastlagt. Desuden tilkendegav Arbejdstilsynet på det kraftigste på et møde med Århus Amt og hospitalet den 18. november 2005, at det ikke vil være acceptabelt at vente fem år eller længere på en løsning, der involverer en udflytning til DNU.

Andre løsninger som blev præsenteret for Arbejdstilsynet indebar følgende: I Model 1 (10 mio. kr.), hvor ITA fik udvidet lokaler på samme etage, blev antallet af senge på ITA reduceret fra 13 til 8. En sådan løsning dækker langt

fra behovet for intensivsenge. Den alternative model 2 (14 mio. kr.) indebar en rokade mellem afdeling E5 (stueetagen) og ITA (1. sal), hvilket gav mulighed for en udvidelse af ITA fra 13 til 14 senge. Model 2 kunne dog ikke realiseres, idet Afdeling E vil få ødelagt en væsentlig del af deres akutte organisation.

Desuden overvejede man at lukke senge i ITA's nuværende placering for at give mere plads pr. senge og i den forbindelse flytte de overskydende senge fra ITA til Neurointensiv afsnit (NIA). Det har dog vist sig ikke muligt at placere flere intensive senge i NIA.

Bagerst i notatet vedlægges et referat fra mødet med Arbejdstilsynet den 18. november 2005 som bilag, der uddyber de foreståede forhandlinger.

Alternative løsninger foreslået i forbindelse med ITA-styregruppearbejdet
Det blev undersøgt, om man kunne flytte RCV til 3. sal i bygning 10A ved nuværende appopleksiafsnittet F2. Det viste sig dog umuligt at indplacere RCV på F2. Desuden blev det overvejet at flytte RCV i en tilbygning på NBG ("svævende tilbygning" – pavillon på søjler). En nøjere undersøgelse viser, at dette ikke er muligt, idet afsnittets arealbehov vil kræve en bygning i 2 etager, hvilket ikke er hensigtsmæssig i forhold til den pågældende patientgruppe. Prisen for byggeprojektet forventedes også at blive for høj.

Endelig blev det besluttet, at basere sig på, at RCV skulle flyttes til Skejby, hvilket gav muligheder for to løsningsforslag. Enten kunne ITA's nuværende placering fastholdes og ITA's tilhørende funktioner (ikke senge) kunne placeres i RCV's nuværende lokaler dvs. i stueetagen. OBS vil forblive i nuværende lokaler. En anden mulighed var at placere ITA på hele 1. sal og flytte OBS til stueetagen. Den sidste mulighed blev valgt, idet det vurderes nødvendigt at fastholde ITA som et samlet afsnit med hensyn til håndtering af driften og overvågning af patienterne. Løsningen vurderes at være den mest robuste.

For god ordens skyld skal det igen understreges, at der har været undersøgt mange muligheder for at undgå en større ombygning, også med henblik på opførelsen af Det Nye Universitetshospital i Århus. Den løsning, som er valgt, tager højde for mindst muligt nedlukning af senge i ombygningsperioden. Den valgte model rummer hermed den bedst mulige udnyttelse af arealet og prioriterer de patientnære forhold. ITA oplever et behov for flere intensive pladser, idet flere patienter overflyttes i belastningsperioder til Afsnit 600 på Tage Hansens Gade og til Neurointensiv afdeling (NIA). Løsningsforslaget fordrer et fortsat tæt samarbejde med observationsafsnittet med mulighed for flytning af patienter fra ITA til OBS i spidsbelastninger.

4. Kunne ombygningen gøres billigere, hvis man i stedet etablerer en ny intensiv i mere hensigtsmæssige lokaler på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, Nørrebrogade – og i stedet flytter disse kliniske funktioner til Skejby?

Det har været overvejet at flytte Lungemedicin til Skejby med tilknytning til hjertecentret. Dog vil dette yderligere forlænge processen væsentligt, idet der i så fald skal projekteres 2 store byggeprojekter: Dels udflytning af Lungemedicin til Skejby og dels renovering af lokalerne (lungemedicin) til ITA's brug. Det vurderes samtidig, at en placering af ITA i lungemedicins lokaler vil være for langt væk fra operationsgangen. Endelig vil en flytning af Lungemedicin nu være på tværs af de hensyn, der skal tages i planlægning af DNU.

Flytning til andre lokaliteter i eller udenfor Århus?

Flytning af en sengeafdeling fra Århus Universitetshospital, Århus Sygehus til f.eks. Regionshospitalet Odder eller til et plejehjem i Århus vurderes, ligesom udflytningen af Lungemedicin til Skejby, som en u hensigtsmæssig løsning. Det skyldes primært, at ITA vil miste den tætte fysiske kontakt til operationsgangen. Hertil kommer, at der er betydelige omkostninger forbundet med hensigtsmæssigt at indrette midlertidige sengeafsnit til intensive sengeafsnit.

En væsentlig problemstilling er opfyldelse af Arbejdsmiljøpåbudet inden for den afsatte efterlevelsfrist. Igangsættelse af nye projekteringer vil gøre det vanskeligt at efterleve påbudet og samtidig skabe en del frustrationer hos personalet. Der er allerede blevet drøftet mange løsningsforslag gennem ITA-styregruppemøderne.

BILAG

Dato 5/12-05	J.nr-01531
Sagsbehandler JS	
Kopi B3-JK-HP6-FJ M-H4J-af. bd.	

Referat fra møde mellem Århus Amt og Arbejdstilsynet vedr. påbud nr. 147151 vedr. pladsforhold på sengestuer – ITA Anæstesiologisk Afdeling Århus Sygehus.

torsdag den 17. november 2005

Deltagere:

Fra Århus Amts deltog:

Sundhedsdirektør Leif Vestergaard Pedersen, Århus Amt
Sygehus direktør Bo Jessen, Århus Sygehus
fuldmægtig Ole Andersen, Sundhedsstaben
arbejds miljøkoordinator Jens Sonne, Århus Sygehus

Fra Arbejdstilsynet deltog:

Kredschef Tove Ferm
Tilsynsførende Poul Jørgensen
Tilsynsførende Anne Mette Wilhelmsen
Tilsynsførende Marianne Gefke

Forhistorie

Arbejdstilsynet gennemførte i december 2004 Tilpasset Tilsyn på Anæstesiologisk Afdeling, hvor de besøgte intensivafsnittet ITA. Arbejdstilsynet fremsender afgørelser i høring den 28/1-05. Den 31/3-05 modtager Arbejdstilsynet afdelingens og sygehusets høringssvar, hvorefter Arbejdstilsynet fremsender endelig afgørelse den 8/4-05, hvoraf der er et påbud gående på at medarbejderne udsættes for unødige ergonomiske og psykiske belastninger som følge af pladsmangel. Arbejdstilsynet fastsætter den 3. oktober 2005 for efterkommelse af påbudet.

Århus Sygehus anerkender efterfølgende påbudet, og går i gang med at afsøge mulige løsninger til efterkommelse af påbudet. Den 7. juli afholder arbejds miljøkoordinator Jens Sonne og ergonomisk konsulent Helene Krag Jespersen, Århus Sygehus, møde med tilsynsførende Anne Mette Wilhelmsen og Marianne Gefke, hvor 2 løsningsmodeller bliver præsenteret. Model 1 vil medføre ombygning i eksisterende lokaler og reducerer intensiv senge i afsnittet fra 12 til 8. Model 2 vil medføre at ITA flytter til andre lokaler, der bygges om til intensiv brug, hvor den nuværende sengekapacitet bevares, men som muliggør en eventuel fremtidig udvidelse op til 14 senge. De tilsynsførende tilkendegiver, at begge løsningsforslag ser fornuftige ud ud fra et arbejdsmiljø perspektiv.

Den 13. september sender Århus Sygehus et brev til Arbejdstilsynet, hvori Århus Sygehus anmoder om udsættelse for efterkommelse af påbudet i 5 år. Hvis Arbejdstilsynet ikke vil efterkomme dette, anmoder Århus Sygehus i brevet om udsættelse, for hvordan og hvornår (handlingsplan) påbudet kan efterkommes, til juni 2006. Dette begrundes med, at Århus Amt til den tid vil have et overblik over, hvornår de enkelte afdelinger flytter ud til Skejby. Dette er en forudsætning for at kunne vurdere behovet for intensivsenge på Århus Sygehus, og dermed hvilken løsning der på kort og lang sigt er mest hensigtsmæssigt. I brevet er skitseret de 2 løsningsmodeller.

Den 30. september svarer Arbejdstilsynet tilbage, at anmodning om fristforlængelse på 5 år ikke kan efterkommes. Anmodning om udsættelse for handlingsplan til juni 2006 kan heller ikke efterkommes.

Dog udtrykker Arbejdstilsynet forståelse for sygehusets problemer i denne sag, og vil gerne overveje en fristforlængelse efter ansøgning.

Efterfølgende anmoder Århus Amt om et møde med Arbejdstilsynet, for at drøfte mulige løsninger og tidsfrist for efterkommelse af påbuddet.

Referat fra mødet

Leif Vestergaard Pedersen fremførte, at Amtsrådet gennem sin principbeslutning om bygning af et nyt sygehus til 5 mia. kr. til erstatning for Århus Sygehus, Nørrebrogade og Tage-Hansens Gade har vist, at de ønsker at forbedre alle de arbejdsmiljømæssige problemer, der er knyttet til de gamle bygninger, herunder intensivafdelingen på Nørrebrogade. Det er derfor ikke rimeligt, at Amtsrådet i den kommende byggeperiode tillige skal foretage udgifter til midlertidig udbedring af u hensigtsmæssige fysiske rammer, hvis disse kan løses indenfor en rimelig tidshorisont. Det var Leif Vestergaard Pedersens forventning, at allerede 1. etape af udflytningen til Skejby ville aflaste intensivafdelingen så meget, at der kunne skabes rimelige vilkår indenfor en 5-årig periode. Alternativt kunne udflytningen dog i stedet medføre en midlertidig øgning af intensivbehovet, hvorfor det var Amtets udtrykkelige ønske at måtte vente med at skitsere den endelige løsning til sommeren 2006, hvor udflytningsplanen ville give den fornødne afklaring.

Bo Jessen fremførte, at der fra beslutningstidspunktet til løsning af påbuddet, ville gå ca. 20 måneder.

Tove Ferm tilkendegav, at Arbejdstilsynet så alvorligt på de arbejdsmiljømæssige belastninger for personalet på intensivafdelingen, og at det ikke var acceptabelt at vente i 5 år eller længere på en løsning.

Tove Ferm tilkendegav, at det for Arbejdstilsynet var meget uklart, om der i sommeren 2006 foreligger et klart beslutningsgrundlag, og at fristen på 5 år derved måske vil være endnu længere. Tove Ferm tilkendegav endvidere, at Arbejdstilsynet ikke kan give frist for fremlæggelse af handlingsplan til sommeren 2006. Det, som Arbejdstilsynet kan give er en fristforlængelse for efterkommelse af påbuddet i henhold til Arbejdstilsynets almindelige procedurer. Tove Ferm gav udtryk for forståelse for Amtets og Århus Sygehus' problemer, og vil være indforstået med at give en fristforlængelse for efterkommelse af påbuddet på 2½ år. Århus Amt og Århus Sygehus har så tid til at beslutte den endelige løsning til sommeren 2006 i forbindelse med færdiggørelsen af Masterplanarbejdet.

Århus Amt ser derfor følgende muligheder:

- at anke Arbejdstilsynets afslag på udsættelse i 5 år
- at anke afslaget fra Arbejdstilsynet på fristforlængelse til fremlæggelse af handlingsplanen til sommeren 2006
- at anmode om en fristforlængelse for efterkommelse af påbuddet på 2½ år.

I første og sidstnævnte tilfælde vil sagen i givet fald gå videre til Ankenævnet.

Leif Vestergaard Pedersen gav udtryk for, at sagen er principiel og skal behandles på Amtets kommende økonomiudvalgsmøde. Det betyder, at Århus Amt/Århus Sygehus behøver tid til at udarbejde et eventuelt brev om anmodning om fristforlængelse til Arbejdstilsynet.

Arbejdstilsynet vil modtage et brev inden udgangen af december måned 2005, hvilket Arbejdstilsynet accepterede.

Århus Sygehus
18. november 2005

Anlægsansøgning til Regionsrådet, oktober 2007

midt
regionmidtjylland

Ansøgning om anlægsmidler i forbindelse med ombygninger af Intensiv Terapiafsnit og Observationsafsnittet på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus (afhjælpning af påbud fra arbejdstilsynet)

Dato 4.10.07

Marie Frasez

Tel. +45 8949 2385

mfras@as.aaa.dk

Hermed fremsendes ansøgning om projekterings- og anlægsmidler til ombygning af de fysiske rammer for Intensiv Terapiafsnittet (ITA), og Observationsafsnittet (OBS) på Århus Sygehus, Nørrebrogade som følge af påbud fra Arbejdstilsynet.

Side 1

Baggrunden for sagen "Arbejdstilsyns påbud på ITA nr. 147151"

Århus Sygehus modtog den 8. april 2005 fra Arbejdstilsynet påbud nr. 147151 vedr. arbejdet på ITA, der vurderer "... at sengestuerne ikke er dimensioneret til det arbejde der foregår. På grund af sengestuernes størrelse og indretning opstår der under arbejdet mange akavede arbejdsstillinger med foroverbøjning og vredet/roteret ryg. ..."

Der har været gentagne kontakter til Arbejdstilsynet, og Århus Sygehus har undersøgt talrige muligheder for at undgå en større ombygning, også med henblik på gennemførelsen af Masterplanen for sygehusene i Århus By, men det har vist sig uomgængeligt at sikre den intensive kapacitet på Århus Sygehus, Nørrebrogade, i det aktuelle omfang i en betydelig tidsperiode fremover.

Nødvendig afhjælpning af arbejdsmiljøforhold på Observationsafsnittet

Arbejdsmiljøkoordinatoren på Århus Sygehus har under forløbet vurderet, at det arbejde der foregår på sengestuerne på OBS, på grund af de eksisterende fysiske rammer ikke kan udføres i overensstemmelse med arbejdsmiljø-lovgivningen. Århus Sygehus vil således kunne forventes at blive omfattet af et påbud fra arbejdstilsynet. For ikke at gennemføre en omfattende ombygning, der efterfølgende straks kan blive omfattet af et nyt påbud, har projektets ledelse integreret en bedring af de fysiske

rammer for OBS i projektet, så det vurderes at overholde arbejdsmiljølovgivningen.

Der ansøges om en anlægsbevilling på 47.766.498 kr., (byggeindeks 122,3) til ombygningen af ITA og OBS.

Projektbeskrivelse

I nærværende projekt ansøges om bevilling til projektering og udførelse af ombygningen til ITA og OBS, samt tilhørende afledt behov for logistiske tilpasninger.

Projektet har været meget nøje vurderet og der er arbejdet med forskellige løsningsforslag. De eksisterende fysiske rammer har på mange måder begrænset de ønsker der har været til funktionaliteter.

Det aktuelle projekt prioriterer god plads på sengestuerne meget højt sammen med den bedste funktionalitet på sengeafsnittet. Hermed har for eksempel mulighed for depotplads på selve afsnittet, kontorer og rum til personale og pårørende, haft lavere prioritering. Dog er alle involverede enige om at denne løsning giver meget bedre arbejdsforhold, og at denne løsning giver den bedste mulige indretning under de givne forudsætninger.

Projektet forudsætter at Respirationscenter Vest (RCV) udflyttes fra Århus Sygehus til Skejby Sygehus, for at give plads til de nødvendige udvidelser. Den nye indretning af RCV behandles ikke nærmere i denne ansøgning, idet udflytningen af RCV indgår i en særskilt anlægssag, som er under udredning ved Århus Universitetshospital Skejby og Sundhedsstaben i Region Midtjylland.

Nærværende projekt omfatter ombygningen af ca. 500 m² til OBS (i lokaler der nu anvendes af RCV) samt ombygning af i alt ca. 1280 m² til ITA dels i lokalerne efter flytningen af OBS m.fl, og dels i ITA's nuværende lokaler. Af hensyn til den hyppige transport af nyopererede patienter mellem den kirurgiske operationsgang, E/L-OP og OBS er der ligeledes indeholdt etablering af en ny rampe mellem disse funktioner, samt en nødvendig rocade på OP til at give adgang til rampen på OP. Rokaden på OP er en mindre del af en påtænkt kommende rocade til at øge aktiviteten på OP-afsnittet, og er således i overensstemmelse med en overordnet planlægning på området.

Den vedlagte projektbeskrivelse gør rede for de daglige funktioner og samarbejdsrelationer for ITA og OBS og projektet mere udførligt.

Den beskrevne rokade medfører følgende sengeantal (hvh. nuværende antal):

	Høj-intensive senge		Semi-intensive senge		Opvågnings-senge		Samlet nuværende antal senge	Samlet antal senge efter ombygning
	Nuv. Ant.	Ny løsnings	Nuv. Ant.	Ny løsning	Nuv. Ant.	Ny løsnings		
ITA	9	12	3	0	0	0	12	12
OBS	0	0	1	3	14	12-13	15	15-16

Det vil sige, mulighed for 3 flere normerede højintensive pladser, 1 færre semiintensivplads og 1-2 færre normeret opvågningsplads, hvis alle fysiske sengepladser normeres.

Det skal tilføjes at alle intensive pladser i den renoverede model er væsentligt forbedrede, og muliggør en langt bedre anvendelighed og større fleksibilitet i relation til patienternes behov for behandling/pleje og mobilisering end de hidtidige sengepladser har gjort.

På OBS indrettes plads til 13 opvågningspatienter, men af pladshensyn tilstræbes den "13"-opvågningsplads friholdt mest muligt.

Økonomi

Økonomi: ombygning af ITA og OBS

indeks
122,3

EMNE	I ALT kr.
Ombygningsarbejde	26.726.696
Fase 1	
Ombygning af RCV (etage 0) til OBS	8.840.839
Fase 2	
Ombygning af OBS til ITA. Etage 1.	6.223.826
Fase 3	
Ombygning af eksist. ITA - Etage 1.	11.662.031
Bygningsmæssige følgearbejder	4.715.805
Øvrige udgifter	5.640.227
Diverse omkostninger, honorarer m.m.	5.216.546
Byggeherreleverance	3.808.919
Løst inventar	1.658.305
SAMLEDE ANLÆGSUDGIFTER ekskl. moms	47.766.498

* eksisterende inventar på kontorer anvendes så vidt muligt.

Overslaget omfatter udgifter til ombygninger til de to sengeafsnit, ITA og OBS, til anæstesiologisk afdelings centrale funktioner samt udgifter til lofthængte søjler ved de semi- og høj-intensive sengepladser. Desuden er rampeløsningen mellem operationsafsnittet og observationsafsnittet indeholdt inklusiv nødvendig rokade på operationsafsnittet.

Overslaget dækker ikke udgifter til følgende anskaffelser, som dog vil optræde som afledte udgifter af anlægsprojektet:

- medicoteknisk udstyr til påsætning på søjlerne til sengepladserne
- medicoteknisk udstyr i øvrigt
- IT-udstyr til bl.a. patientnære EPJ-arbejdspladser
- Indførelse af ny teknologi (f.eks. arbejdsmiljøfremmende udstyr for overvågning)

Udgifterne er skønnet til at beløbe sig til 11 mio. kr. (indeks 122,3)

Nærværende overslag er udarbejdet med baggrund i erfaringspriser og derfor tages der forbehold for udviklingen i markedspriserne.

Forbruget af det samlede anlægsbevilling forventes fordelt som

2006 (*)	2007 (*)	2008	2009	2010	Samlet perioden 2006 til 2010
1,1	1,1	15,3	21,3	11,2	50

(*) 2,2 mio. kr. bevilget af Århus Amt den 22.8.2006 til rådgivningsydelser og projektplanlægning.

Der ansøges om en anlægsbevilling på 47.766.498 kr., idet bevillingen til rådgivningsydelser og planlægning (2,2 mio. kr.) er fratrukket.

Dertil er ikke ansøgte afledte udgifter til anskaffelser (IT-udstyr, medicoteknisk udstyr, udstyr til forbedring af arbejdsforhold m.m.) som beløber sig til 11 mio. kr.

Tidsplan og projektførløb

Projektets udførelse opdeles i 3 byggeetaper. En forbedring af arbejdsforholdene i sengeområdet forventes for ITA at være afhjulpet ca. september 2009. Den samlede ombygning til ITA forventes afsluttet ca. marts 2010.

Under ombygningen af etape 2 og 3 må påregnes en mindre reduktion i kapaciteten på ITA og OBS. Konsekvenser heraf forudsættes dog at kunne opfanges internt på hospitalets eget intensiv-område.

Tidsplanen forventes på nuværende tidspunkt at se sådan ud:

Aktivitet	Tidsplan
Planlægningsfasen	
Detaljerede brugermøder (byggeprogram / dispositionsforslag)	November 2007
Udarbejdelse og fremsendelse af anlægsansøgning til Region Midtjylland	September 2007
Politisk behandling af anlægsansøgningen	Oktober 2007
Prækvalifikation af totalrådgiverydelsen.	Oktober 2007
Udvælgelse af totalrådgiver	December 2007
Tilbudperiode	Januar - Februar 2008
Licitation – Accept - Registrering	Januar - marts 2008
For- + hovedprojekt	Marts - Juni 08
Ansøgning om byggetilladelse	Maj – Juni 2008
Licitation	August 2008
Indstilling til byggeudvalg / godkendelse af licitation	August – September 2008
Udførelse – Ombygning fase 1	
Udflytning af RCV til Skejby	primo september 2008
Udførelse af ny OBS inklusiv flytning mv. (9B, stueetage), dvs. ombygning af nuværende RCV lokaler, etablering af gangbro og ombygning i OP-afsnit.	Fra 20. september 2008 til 1. april 2009
Udførelse – Ombygning fase 2	
Ombygning af nuværende Observationsafsnit til placering af første del af ITA. (Bygn. 9.B, 1.sal), etablering af skylderum	Fra 2. april 2009 til 21. september 2009
Udførelse – Ombygning fase 3	
Udførelse af ITA, del 2, + centrale funktioner (Bygn. 9A, 1. sal)	Fra 22. september 2009 til 31. marts 2010

Ønske om udbudsform

Ved planlægningen og udførelsen af projektet er det meget nødvendigt med en god koordinering mellem byggeprojektet og funktionerne i sengeafsnittene.

Byggeplads for projektet vil ligge umiddelbart op til adgangsforholdene for ambulancetransporten af akutte patienter til

skadestuen / traumecentret, og håndværkerne vil således skulle have stor forståelse for hospitalets daglige drift og for håndteringen af nogle af hospitalets mest sårbare patienter. Både ITA og OBS er afhængige af sikker drift af strømforsyning og andre installationer for at afsnittene fungerer, idet der er tale om livsvigtige apparaturer for patienterne.

Århus Sygehus anmoder om af projektets ledelse får lov til at entrere med såvel vindende totalrådgiver som entreprenører, udfra de givne kriterier, idet der så vidt muligt ønskes opretholdt det hurtigst mulige projektføreløb, af hensyn til tidsfristen i Arbejdstilsynets påbud samt projektets mest smidige gennemførelse.

Aktuelt pågår der, med bygherrerådgiver, udarbejdelse af detaljeret byggeprogram og dispositionsforslag er påbegyndt i samarbejde med brugerne. Bygherrerådgiver udarbejder herefter projektforslag og udbudsmaterialet for valg af total rådgiver.

Valg af projekterende totalrådgiver

Det er afgørende, at de valgte rådgivere har indgående kendskab og kompetence indenfor sygehusprojektering og sygehusdrift.

Projektets størrelse taget i betragtning skal den projekterende rådgiverydelse udbydes i EU og opgaven ønskes tildelt det mest økonomisk fordelagtige tilbud.

Århus Sygehus anmoder om at tildelingen af rådgiveropgaven foretages af projektets ledelse på sygehuset med efterfølgende information til Region Midtjylland.

Udbud af byggearbejder

Byggearbejder skal foregå i områder med store berøringsflader til såvel den akutte behandling som til patientområder med meget sårbare patienter og deres pårørende.

Det er væsentligt at de livsvigtige funktioner under ombygningen fungerer i fuldt omfang, og at de forstyrres mindst muligt, samt at håndværkerne respekterer patienter, pårørende og personalets til tider pressede situation. Det er derfor af stor betydning, at de valgte firmaer har indgående kendskab og tillidsforhold til Århus Sygehus.

Derfor ønskes alle håndværkere fundet efter begrænset udbud uden prækvalifikation. Århus Sygehus anmoder om at projektets ledelse får ret til at entrere med fagentreprenørerne, idet det forudsættes at projektets samlede anlægsbevilling overholdes og at der efterfølgende informeres Region Midtjylland.

Venlig hilsen

Ole Thomsen
Sygehusdirektør

Anne Thomassen
Cheflæge

Kirsten Bruun
Chefsygeplejerske

midt
regionmidtjylland

Side 7

Bilag:

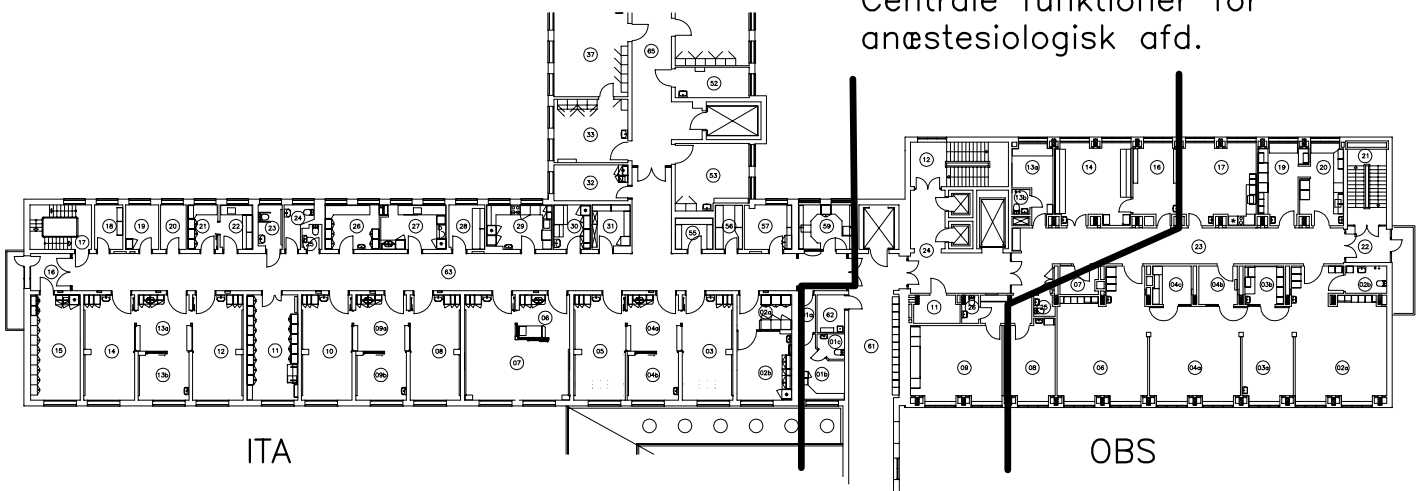
- Projektbeskrivelsen
- Skitse over nuværende bygningsforhold
- Skitse over ombygning af ITA og OBS i bygning 9A
1. sal, 9B stueetage og 9b 1. sal
- Økonomi – budgetoversigt
- Tidsplan

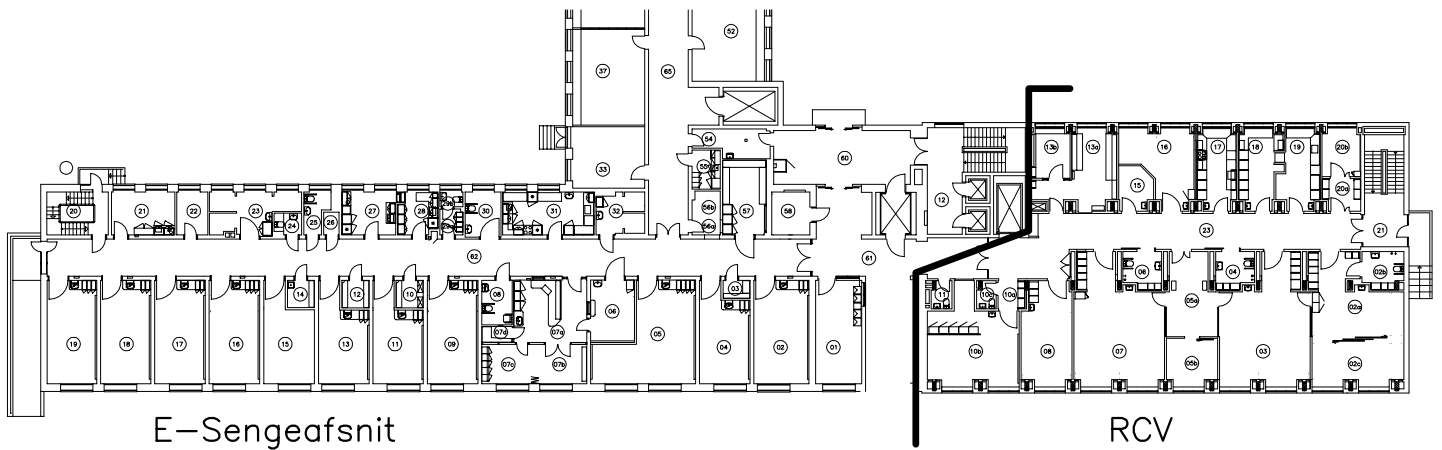
Tablet 1: Presserende anlægsprojekter uden bevilling på det somatiske område

Nr.	Projekt	Hospital	Skønnet anlægssum i alt (tkr)	Fordeling af anlægssummen på år			Eftergl. år
				2007	2008	2009	
A. Det Nye Universitetshospital i Århus, Fase 0							
1	Bygning af ny steriocentral	Skejby	110.000		70.000	40.000	
2	Om- og tilbygning til Intensiv, afdeling I	Skejby	125.000		40.000	60.000	25.000
3	Flytning af Respirationsscenter Vest (RCV) til Skejby	Skejby	15.000		15.000		
4	Lokaler til byggeorganisation incl. eksterne rådgivere til DNU	Det Nye Uni:hosp.	Under udarbejdelse				
5	Lokaler til udvidelse af Medico Teknisk Afdeling samt evt til andre fælles funktioner i RM	Fælles	Under udarbejdelse				
B. Kræftområdet							
6	Udviklingsplan for Patologisk Afdeling	Århus Sygehus	6.000		6.000		
7	Etablering af transplantationscenter	Århus Sygehus	12-16.000	7.000	7.000		
8	Ekstra strålekapalet i regionen	Århus Sygehus	Under udarbejdelse				
C. Myndighedskrav							
9	Opgradering af medicinrum	Skejby	8.000		4.000	4.000	
10	Opdatering til HPFI-anlæg	Skejby	10.000		5.000	5.000	
11	Arbejdstilsynspåbud på Hæmatologisk dagafsnit	Holstebro	5.700		5.700		
12	Arbejdstilsynspåbud på intensiv afdeling/Anæstesiologisk afd.	Århus Sygehus	Under udarbejdelse				
D. Øvrige projekter							
13	Omlægning og aflastning af eksisterende hovedtavle	Horsens	1.000	1.000			
14	Asbesanering	Horsens	2.000	2.000			
15	Udskiftning af CTS	Randers	3.000		3.000		
16	Udskiftning af elevatorer	Randers	4.000		4.000		
17	Renovering af vandforsyning, herunder udskiftning af lofter	Silkeborg	1.000		1.000		
18	Forbedring af ventilation	Silkeborg	1.500		1.500		
19	Til- og ombygning til indretning af ny flowstue m.m.	Silkeborg	16.000		16.000		
20	Modernisering og opgradering af køleanlæg	Skejby	43.000		23.000	20.000	
21	Udskiftning/modernisering af CTS	Skejby	29.000		5.000	6.000	18.000
22	Renovering af ventilation	Skejby	30.000		10.000	10.000	10.000
23	Stericentraler med henblik på akkreditering	Herrning/Holstebro	14.000		7.000	7.000	
24	Udskiftning af bækkenskyllere og opvaskemaskiner	Viborg	1.500		1.500		
25	Etablering af parkeringsplads	Viborg	5.000		5.000		
26	Renovering af elevatorer	Viborg	7.500		7.500		
27	Udskiftning af vinduer og udvendige persiener	Viborg	12.000		12.000		
28	CT-scanner til Traumecenteret,div. AT-påbud og etablering af ekstra ortopedkirur. kapacitet	Århus Sygehus	28.000		17.000	11.000	
29	Optørelse af osteoporose-pavillon	Århus Sygehus	10-12.500		10-12.500		
30	Primær Sundhed - anlægsarbejder	Fælles	Under udarbejdelse				
31	Udskiftning af defekte fjernvarmerør	Skanderborg	Under udarbejdelse				
32	Akanden - køkken i Tarm	Tarm	Under udarbejdelse				
Presserende anlægsprojekter i alt cirka			830.000-890.000	10.000	400.000	280.000	175.000

Centrale funktioner for
anæstesiologisk afd.

Bygn. 09A/B – 1.sal
Eksisterende disponering

Bygn. 09A/B – stueetagen
Eksisterende disponering

Ombygning af intensivafdeling – ITA

ÅRHUS UNIVERSITETSHOSPITAL
ARHUS SYGEHUS NBG - TEKNISK AFDELING

FILNAVN	TAVLE	DATE	REV.	SIGN.	MÅL	BYGNING	ETAGE	OVERBILLEDE
09-eksisterende		18.04.07			1:500			

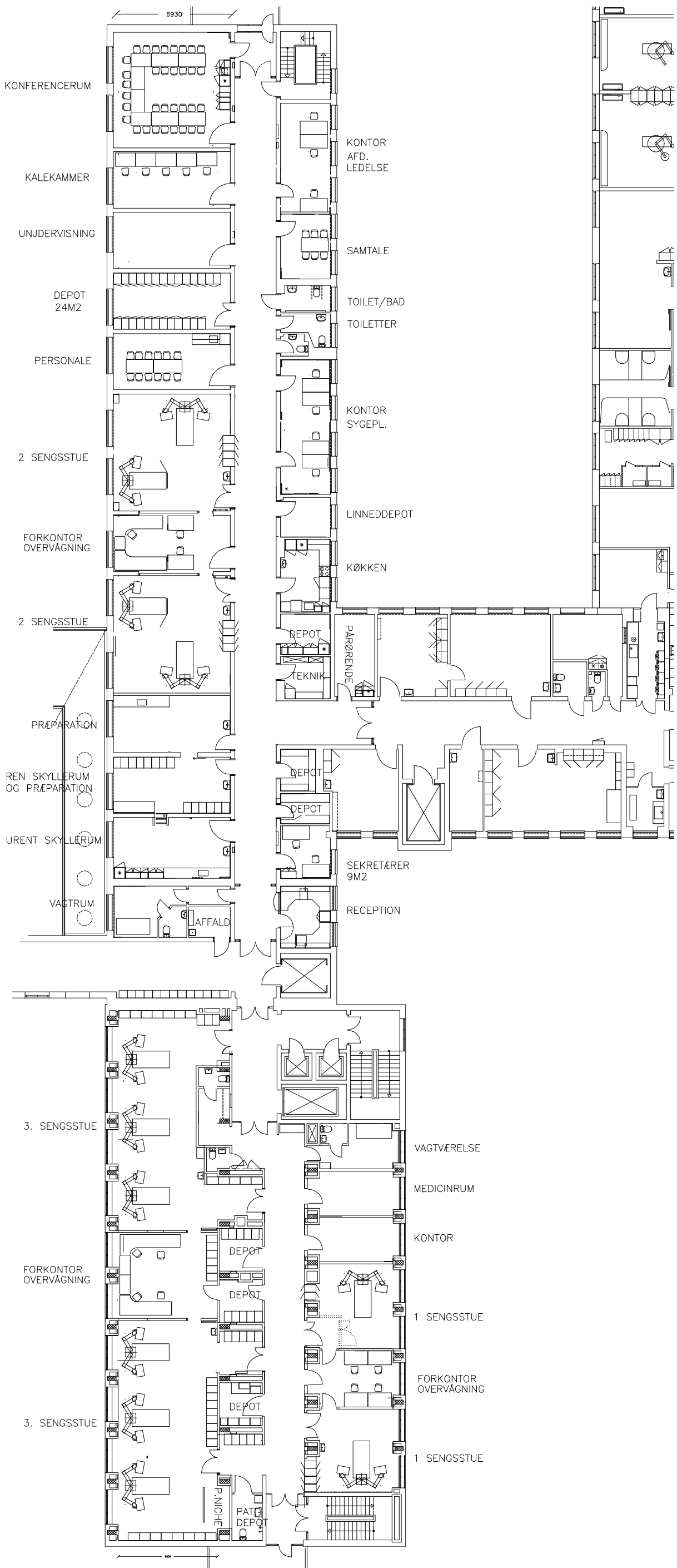
Udvidelse af ITA - Eksisterende forhold

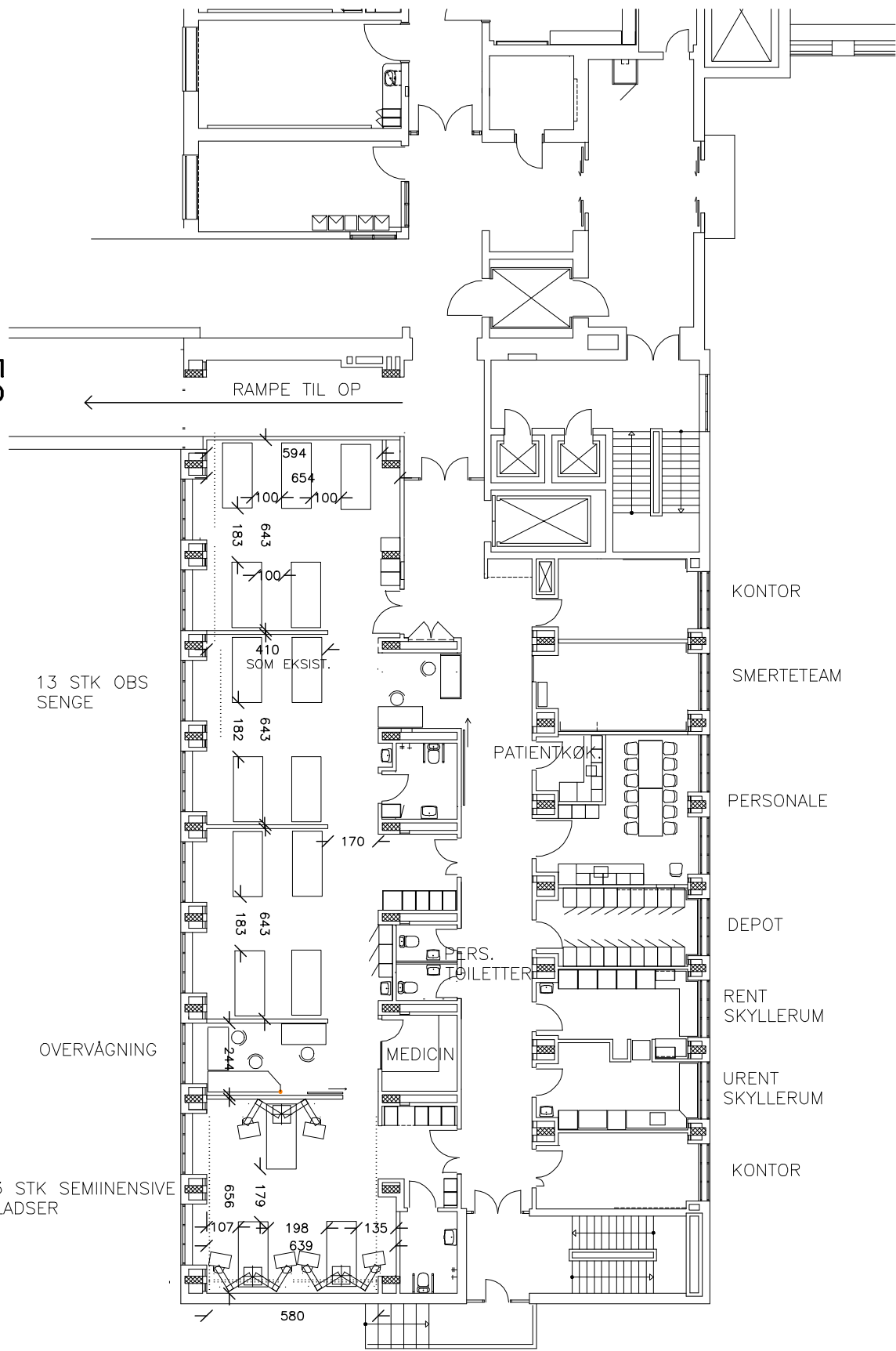
05A147

MODEL B
1. SAL
REV. 15.08.07

ITA INDRETTES MED 4 SENGE

ITA INDRETTES I OBS MED 8 SENGE

F2

OBS STUEPLAN MED RAMPE TIL OP

13 STK OBS SENGE

3 STK SEMIINTENSIVE PLADSER

DATO: 09.08.07

MÅL: 1:200

- KONTOR
- SMERTETEAM
- PERSONALE
- DEPOT
- RENT SKYLLERUM
- URENT SKYLLERUM
- KONTOR

13 STK OBS SENGE

OVERVÅGNING

13 STK SEMIINENSIVE PLADSER

RAMPE TIL OP

PATIENTKØK

PERS. TOILETTER

MEDICIN

594
654
100
100
183
643

410
SOM EKSIST.
182
643

643
183

656
179
107
198
639
135

580